

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลชิ่ง

อำเภอชลุง จังหวัดจันทบุรี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

เทศบาลตำบลซึ้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2562 มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พื้นฟู และ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี อันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญ อย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น มั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอน ทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่าง คนกับสังคม และ ธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา เทศบาลซึ้ง ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏ ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สำคัญและมี ประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายจากไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ สาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นต่อไป ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายรวมถึงทุก สิ่งทุกอย่าง ที่ชาวบ้านคิดค้นแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนา แก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและ แนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชาตั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ จำแนกไว้รวม 10 สาขา คือ

1. สาขาเกษตรกร หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้าน เกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่า ดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตร เป็นต้น
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการ นำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่าง ปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอด ทั้ง การผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรม และอื่นๆ เป็นต้น
3. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนใน ชุมชน โดยนั้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้าน สุขภาพและอนามัย
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การ พัฒนาและใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการค่า การสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและ โภคทรัพย์ เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น
8. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ทั้งขององค์กร ชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน ระบุผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะ การจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึง กระบวนการเรียนรู้พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษาทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้าน วรรณกรรมทุกประเภท
10. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทาง ศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสม

ต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและ สิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณีบุญประเพณีข้าว เป็นต้น

แยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

1. ด้านการเกษตรกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	เพาะพันธุ์ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ	นายสัจด์ เมธวัน	1 หมู่ 4 ตำบลช้าง โทร 085-1515517

2. ด้านศาสนาจริยธรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	พิธีกรรมทางศาสนาและบรรยายธรรมะ	นายชุมพล ฌนอมกิจ	หมู่ 1 ตำบลช้าง โทร 092-8492557

3. ด้านศิลปกรรมวัฒนธรรมและประเพณี

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	ศิลปะการแสดง “ตีกลองยาว”	นายทับทิม เพื่อนภูษิต	40/2 หมู่ 11 ตำบลช้าง โทร 081-7815638
2.	ประเพณี “ลอยกระทง”	นายจำนงค์ สุรัส	หมู่ 10 ตำบลช้าง โทร 086-1138110
		นายธงชัย ลีภักดิ์	22/2 หมู่ 1 ตำบลช้าง โทร 089-9358016

4. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	อาหารพื้นบ้าน “ของดีบ้านฉัน”	นายธงชัย ลีภักดิ์	22/2 หมู่ 1 ตำบลช้าง โทร 089-9358016

๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	น้ำหมักชีวภาพไล่แมลง	นางกัญญา ภาชี	หมู่ 10 ตำบลช้าง โทร 087-8319506

แบบบันทึกข้อมูล รากวัฒนธรรม “ของดีบ้านฉัน”: ประเพณี

๑.ชื่อประเพณี ลอยกระทงวัดช้างบน)สี่แสนแห่งสายน้ำสืบสานประเพณีลอยกระทง(

๒ประเพณีเกี่ยวกับ วิถีชีวิต.

๓.คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๓, และคณะกรรมการวัดช้างบน ตำบลช้าง ร่วมกับเทศบาลตำบลช้าง ได้จัดงาน ๔
โครงการสี่แสนแห่งสายน้ำสืบสานประเพณีลอยกระทงโดยจัดงานต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นประเพณีเก่าแก่มามีมา
ตั้งแต่สมัยโบราณ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนในตำบลช้างและประชาชนทั่วไป ได้อนุรักษ์และสืบสานประเพณี
วัฒนธรรมอันดีงามของไทยให้คงอยู่สืบไป และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมให้
ประชาชนทั่วไปทราบ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี สายสัมพันธ์อันดีในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมี
ความสุขและเข้มแข็งตลอดไป

ดังนั้น เพื่อตระหนักถึงความสำคัญของการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทย คณะกรรมการ
หมู่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๓, และคณะกรรมการวัดช้างบน ตำบลช้าง จึงจัดทำ ๔โครงการสี่แสนแห่งสายน้ำสืบสานประเพณี
ลอยกระทงขึ้น

๔ภาพกิจกรรม.สี่แสนแห่งสายน้ำสืบสานประเพณีลอยกระทง

๕การจัดงานเป็นประจำทุกปี.ช่วงวันลอยกระทง ระยะเวลาในการจัดงาน ๒ วัน

๖ งบประมาณที่ใช้.๑,๕๐๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นบาท)

เทศบาลตำบล ๑.๖ซึ่ง ๐๐๐,๕๐ บาท

๗คน ๕๐๐ จำนวนคนที่ร่วมงานประเพณี.

๘ผู้จัด.

๑.๘หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ ๑๔,๓,

๘- ชื่อ ๒. สกุล นายธงชัย ลีคั้ง ที่อยู่ ๒๒๒๒๑๐ ตำบลซึ่ง อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี ๑ หมู่ ๒/

โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๙๓๕๘๐๑๖

หน่วยงานที่ร่วมจัด เทศบาลตำบลซึ่ง ๓.๘

๙การสร้างอาชีพและรายได้ให้กับครอบครัว วัดและชุมชนร่วมกันทำกระทงเพื่อจำหน่าย และทำขนมไทยขายใน.
งาน

ลงชื่อผู้บันทึก.....

(นายสมภพ ระถยาน)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา

แบบบันทึกข้อมูล รากวัฒนธรรม “ของดีบ้านฉัน”: อาหาร

๑. ชื่อประเพณี ขาหมูต้มถั่วลิสง

๒ ประเพณีเกี่ยวกับ อาหารประจำท้องถิ่น อาหารในชีวิตประจำวัน.

๓ ความเป็นมาและอัตลักษณ์ เป็นสิ่งสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น.

๔ องค์ประกอบของอาหาร.

๕ วิธีการประกอบอาหาร.

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา

แบบบันทึกข้อมูล รากวัฒนธรรม “ของดีบ้านฉัน”: ศิลปะการแสดง

๑ชื่อประเพณี กองยาว.

๒ประเพณีเกี่ยวกับ ดนตรี.

๓ความเป็นมา.

การเล่นเถิดเทิง มีผู้สันนิษฐานว่าเป็นของพม่านิยมเล่นกันมาก่อน เมื่อครั้งพมามาทำสงครามกับไทยในสมัยกรุงธนบุรี หรือสมัยต้นแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เวลาพักรบพวกทหารพม่าก็เล่นสนุกสนานด้วยการเล่นต่าง ๆ ซึ่งทหารพม่าบางพวกก็เล่น “กลองยาว” พวกไทยเราได้เห็นก็จำมาเล่นกันบ้าง ยังมีเพลงดนตรีเพลงหนึ่งซึ่งดนตรีไทยนำมาใช้บรรเลง มีทำนองเป็นเพลงพม่า เรียกกันมาแต่เดิมว่า เพลงพม่ากลองยาว ต่อมาได้มีผู้ปรับเป็นเพลงระบำกำหนดให้ผู้รำแต่งตัวใส่เสื้อนุ่ง紗กระโปงผ้าสีชมพู หรือสีอื่น ๆ) บ้างตามแต่จะให้สีสลับกัน เห็นสวยงามแบบระบำ (มือถือขวานออกมาร้ายร้ายเข้ากับจังหวะเพลงที่กล่าวนี้ จึงเรียกเพลงนี้กันอีกชื่อหนึ่งว่า เพลงพม่าร้ายขวานอีกความหนึ่งมีผู้กล่าวว่า การเล่นเถิดเทิงบ้องกลองยาวนี้เพิ่งมีเข้ามาในเมืองไทยเมื่อสมัยรัชกาลที่ ๔ กรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง กล่าวคือ มีพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามาในรัชกาลนั้น ยังมีบทหรือกรวาร์ยบทที่พม่า ในการแสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอน เก้าทัพ ซึ่งนิยมเล่นกันมาแต่ก่อน สังเกตดูก็เป็นตำนานอยู่บ้างแล้ว คือ ร้องกันว่า

ทูลเกล้าฯ ที่นี้จะเห่พม่าใหม่
ตกลาเมืองไทย มาเป็นผู้ใหญ่ตีกลองยาว
ตีวงตีไวได้จังหวะ ที่นี้จะกะเป็นเพลงกราว
เลื่องชื่อลือฉาว ตีกลองยาวสลัดไต่ฯ

เมื่อชาวไทยเราเห็นเป็นการละเล่นที่สนุกสนานและเล่นได้ง่าย ก็เลยนิยมเล่นกันแพร่หลายไปแทบทุกหัวบ้านหัวเมือง สืบมาจนตราប់ทุกวันนี้ กลองยาวที่เล่นกันในวงหนึ่ง ๆ มีเล่นกันหลายลูกมีสายสะพายฉะพวยป่าของผู้ตี ลักษณะรูปร่างของกลองยาวซึ่งหนึ่งด้านเดียวอีกข้างหนึ่งเป็นหางยาว บานปลายเหมือนกับกลองยาวของชาวเชียงใหม่ แต่กลองยาวของชาวเชียงใหม่เป็นกลองยาวจริง ๆ ยาวถึงประมาณ ๒ วา ส่วนกลองยาวอย่างที่เราเล่นกันนี้ ยาวเพียงประมาณ ๓ ศอกเท่านั้น ซึ่งสั้นกว่าของเชียงใหม่มาก ทางภาคอีสานเรียกกลองยาวชนิดนี้ว่า กลองหางกลองยาวแบบนี้นั้นของพม่าเรียกว่า โอสิ มีลักษณะคล้ายคลึงกับของชาวไทยอาหมในแคว้นอัสสัม เว้นแต่ของชาวไทยอาหมรูปร่างคล้ายตะโพน คือ หัวท้ายเล็ก กลางป่องใบเล็กกว่าตะโพน ขึ้นหนังทั้งสองข้าง ผูกสายสะพายตีได้ ตามที่เห็นวิธีเล่นทั้งกลองยาวของพม่าและกลองของชาวไทยอาหม ดูวิธีการเล่นเป็นแบบเดียวกัน อาจเลียนแบบการเล่นไปจากกันก็ได้ เมื่อรัฐบาลไทยมอบให้คณะนาฏศิลป์ของกรมศิลปากรไปแสดงเพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรี ณ นครย่างกุ้งและมณฑลเลย์ ระหว่างเดือนมีนาคมและเมษายน พ.ศ.๒๕๐๙ ทางรัฐบาลพม่าได้จัดนักโบราณคดีพม่าผู้หนึ่งเป็นผู้นำชมพิพิธภัณฑ์สถานและโบราณสถานเรื่องกลองยาวได้กล่าวว่า พม่าได้กลองยาวมาจากไทยใหญ่อีกต่อหนึ่ง

การละเล่นประเภทนี้ว่า เถิดเทิง เถิดบ้องนั้น คงเรียกตามเสียงกลองยาว กล่าวคือ มีเสียงเมื่อเริ่มตีเป็นจังหวะ หุคนไทยได้ยินเป็นว่า “เถิดบ้อง-เถิดบ้อง-เถิด-” ก็เลยเรียกตามเสียงที่ได้ยินว่าเถิดเทิง หรือเถิดบ้องกลองยาวตามกันไป เพื่อให้ต่างกับการเล่นอย่างอื่น

คน ๑๑ ผู้แสดงและผู้เล่น ๒.๔

[illegible]

โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๙๓๕๘๐๑๖

๑๐รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ ไม่มี.

ลงชื่อผู้บันทึก.....

(นายสมภพ ระถะยาน)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา

ชื่อ นายจ่านงค์ สุรัส

เพศ ชาย

ศาสนา พุทธ

วัน เดือน ปี เกิด - - พ.ศ. ๒๔๘๗

สถานที่เกิด ตำบลซึ้ง อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

ชื่อบิดา

ชื่อมารดา

สถานภาพทางครอบครัว

สมรสกับนาง..... มีบุตรจำนวน.....คน ได้แก่

๑.....

๒.....

๓.....

อาชีพปัจจุบัน ทำสวนผลไม้

ประวัติการศึกษา

- จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านช้างข้าม ตำบลซึ้ง อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

การแสดง/ผลงาน

- เริ่มเล่นกลองยาวเมื่ออายุน้อย โดยเล่นกับรุ่นพี่ จนสามารถตีกลองยาวได้ทุกเพลง และเข้าร่วมคณะกับรุ่นพี่ในงานต่าง ๆ เช่น งานวัดกฐินมหาชาติ งานบวช เรื่อยมาหลายปี จนกระทั่งรุ่นพี่เริ่มแก่ตัวและบางท่านก็เสียชีวิตลงไป จนหมดคณะกลองยาว แต่ด้วยใจรักและต้องการอนุรักษ์ศิลปะการเล่นกลองยาวไว้ไม่ให้สูญหายไปจากตำบลซึ้ง จึงชักชวนรุ่นน้องและหลาน ๆ ร่วมกันก่อตั้งวงกลองยาวขึ้นมาเพื่ออนุรักษ์การแสดงดนตรีพื้นบ้านการตีกลองยาว จนสามารถฝึกรุ่นน้องและหลาน ๆ ได้จนตั้งวงกลองยาวได้สำเร็จ โดยใช้ชื่อว่า ส.สุรัสกลองยาว นับจากนั้นเป็นต้นมาได้รับงานวัด งานบวช งานแต่ง และงานทั่วไป

เกียรติคุณ / รางวัลที่ได้รับ

- เป็นวิทยากรสอนเพลงกลองยาว ให้แก่โรงเรียนบ้านดอนสูง , โรงเรียนบ้านช้างข้าม ในปี ๒๕๕๒ ที่ผ่านมา เพื่อปลูกฝังความรู้ด้านกลองยาวแก่เด็ก เยาวชนและประชาชน โดยมีปณิธานในการสืบสานวัฒนธรรม

ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ต่อจากหุ่นฟี่ซึ่งเปรียบได้เหมือนครูอาจารย์ที่เคารพเสมอมา

คำตอบแทน - ไม่มีคำตอบแทน

สถานที่ติดต่อ - บ้านเลขที่ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลช้าง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ๕๑๑๑๐

ชื่อ นายทับติม เฟื่อนภูษิต

เพศ ชาย

ศาสนา พุทธ

วัน เดือน ปี เกิด - - พ.ศ. ๒๕๔๗

สถานที่เกิด ตำบลซึ้ง อำเภอลำดวน จังหวัดจันทบุรี

ชื่อบิดา

ชื่อมารดา

สถานภาพทางครอบครัว

สมรสกับนาง..... มีบุตรจำนวน.....คน ได้แก่

๑.....

๒.....

๓.....

อาชีพปัจจุบัน ทำสวนผลไม้

ประวัติการศึกษา

- จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านช้างข้าม ตำบลซึ้ง อำเภอลำดวน จังหวัดจันทบุรี

การแสดง/ผลงาน

เกียรติคุณ / รางวัลที่ได้รับ

คำตอบแทน - ไม่มีคำตอบแทน

สถานที่ติดต่อ - บ้านเลขที่ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลซึ้ง อำเภอลำดวน จังหวัดจันทบุรี ๒๒๑๑๐

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลซึ้ง
ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

น้ำหมักชีวภาพไล่แมลง

นางกัญญา ภาณี หมู่ที่ 10 ตำบลซึ้ง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

สารไล่แมลง

- 1.เหล้าขาว 1 ลิตร
- 2.น้ำส้ม 1 ลิตร
- 3.น้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม
- 4.อีเอ็ม 1 ลิตร

วิธีทำ เอาทุกอย่างเทลงถัง แล้วกวนให้เข้ากัน ปิดฝาให้สนิท 24 ชม. ใช้ได้เลย

วิธีกาใช้ 20-30 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 5-7 วัน

สารไล่แมลง

- 1.ฟักคูณ 3 กิโลกรัม
- 2.น้ำ 5 กิโลกรัม
- 3.น้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม

วิธีทำ นำฟักคูณมาทุบหรือปั่นให้ละเอียดแล้วเทลงถัง เอาทุกอย่างรวมกันปิดฝาให้สนิททิ้งไว้ 24 ชม. ใช้ได้ เลย

วิธีการใช้ 50 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 5-7 วัน

สารไล่แมลง

- 1.พอนตอยหยาก 3 กิโลกรัม
- 2.น้ำ 5 กิโลกรัม
- 3.น้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม

วิธีทำ เอาพอนตอยหยากมาปั่นหรือสับให้ละเอียดแล้วเทลงถัง ตามด้วยน้ำตาลทราย กวนให้เข้ากัน

ปิดฝาให้สนิททิ้งไว้ 20 วัน

วิธีการใช้ 50 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 5-7 วัน

สารไล่แมลง

- 1.หัวกลอย 3 กิโลกรัม
- 2.น้ำ 5 ลิตร
- 3.น้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม

วิธีทำ นำหัวกลอยมาหั่นหรือสับให้ละเอียดแล้วเทลงถัง เอาทุกอย่างมารวมกัน ปิดฝาให้สนิททิ้งไว้ 20 วัน

วิธีการใช้ 50 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 5-7 วัน

****** ทุกอย่างเมื่อครบกำหนดนำมากรองแล้วบรรจุใส่ขวด**

น้ำหมักหัวปลีกล้วย(ข้าวเหนียว)

- 1.หัวปลีกล้วยน้ำว้า 3 กิโลกรัม
- 2.น้ำ 5 ลิตร
- 3.น้ำตาลทรายแดงหรือน้ำอ้อย 1 กิโลกรัม

วิธีทำ เอาปลีกล้วยหั่นเป็นชิ้นเล็กๆแล้วเอาลงถังตามด้วยน้ำตาลทราย แล้วกวนให้เข้ากันปิดฝาให้สนิท หมักไว้ 20-30 วัน

วิธีการใช้ (หลังออกดอก) 50 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 10-15 วัน

น้ำหมักแกนกล้วย (กิบปิดช่อดอก)

- 1..แกนในกล้วยที่ตกเครือแล้ว 3 กิโลกรัม
- 2.น้ำ 5 กิโลกรัม
- 3.น้ำตาลทรายแดงหรือน้ำตาลอ้อย 1 กิโลกรัม

วิธีทำ เอาแกนในกล้วยมาหั่นให้ละเอียดหรือปั่นก็ได้แล้วเอาลงถัง ตามด้วยน้ำและน้ำตาล แล้วกวนให้เข้ากัน ปิดฝาให้สนิทหมักไว้ 20-30 วัน

วิธีการใช้ (หลังออกดอก) 50 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 10-15 วัน

ฮอร์โมนไข่ (บำรุงใบ ต้นและดอก/สามารถฉีดสะสมตาออกได้)

- 1.ไข่ 2 กิโลกรัม
- 2.ยาคุล 1 ขวดกลาง
- 3.นมจืด 2 กล่อง
- 4.แป้งข้าวหมาก 1 ก้อน
- 5.M100 1 ขวด
- 6.ผงชูรส 10 บาท 1 ห่อ
- 7.น้ำมะพร้าว 2 กิโลกรัม

วิธีทำ นำไข่มาปั่นให้ละเอียดพร้อมแป้งข้าวหมาก เมื่อปั่นเสร็จแล้วเอาทุกอย่างรวมกันไม่ต้องปิดให้สนิท เพราะต้องกวนทุกวันจนกว่าได้ 20-30 วัน ถึงเอามาใช้

วิธีการใช้ (หลังออกดอก) 50 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 10-15 วัน

จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง (ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและทำให้ดินร่วนซุยทำให้ใบสวยงาม)

1. ไข่ 1 ฟอง
2. น้ำ 4 ลิตร
3. จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง 1 ลิตร
4. กะปิ 1 ช้อนโต๊ะ
5. ผงชูรส 1 ช้อนโต๊ะ
6. น้ำปลา 1 ช้อนโต๊ะ
7. น้ำหอมแดง 5 หัว

วิธีทำ เอาทุกอย่างมาปั่นรวมกันยกเว้นน้ำกับจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ปั่นเสร็จเอาทุกอย่างเทลงถังและกวนให้ เข้ากัน บรรจุใส่ขวดสีขาวแล้วนำไปตากแดด 15 วัน

วิธีการใช้ 100 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทางดินและทางใบ ทุก 10-15 วัน

นำเศษอาหารมาหมักทำให้เป็นปุ๋ย ณ
หมู่ที่ ๖ จันทบุรี.ขลุ้ง จ.ฉะเชิง อ.ต ๑๐

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลช้าง

ด้านเกษตรกรรม

นายสงค์ เมธวัน หมู่ที่ 4 ตำบลช้าง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

เพาะพันธุ์ ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ

ความหมายของไม้ดอกไม้ประดับ

1. ไม้ดอก คือ พืชที่ปลูกขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากดอก พืชชนิดนี้มีลักษณะดอก สวยงาม มีทั้งไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม้พุ่ม และไม้ล้มลุก บางชนิดมีดอกสวยงามติดต้นนิยมปลูกประดับ ตกแต่งอาคารสถานที่

เช่น ลั่นทม ยี่โถ ยี่เข่ง เข็ม ชวนชม ดาวกระจาย บานชื่น พุทธรักษา โป๊ยเซียน เป็นต้น บางชนิดปลูกเพื่อตัดดอกนำไปใช้ประโยชน์โดยตรง เรียกว่า ไม้ตัดดอก เช่น กุหลาบ ดาวเรือง หน้าวัว เบญจมาศ ช่อนกลิ่น ชิงแดง กล้วยไม้

2. ไม้ประดับ คือ พืชที่ปลูกขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากรูปร่าง รูปทรง สีสนของลำต้น และใบ พืชชนิดนี้จะมีรูปทรงรูปร่าง สีสนของลำต้นและใบสวยงามแตกต่างกันไป นิยมปลูกประดับ ตกแต่งอาคารสถานที่ทั้งในพื้นที่ดินและในกระถาง มีทั้งไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม้พุ่ม และไม้ล้มลุก เช่น ปาล์มต่าง ๆ ข่อย สนชนิดต่าง ๆ ไทรยอดต่าง ฤาษีผสม เพ็ญชนิดต่าง ๆ สาวน้อยประแป้ง วานกาบหอย

ประเภทของไม้ดอกไม้ประดับ

1. แบ่งตามความต้องการแสงในการเจริญเติบโต

1.1 พืชในร่ม

1.2 พืชกลางแจ้ง

2. แบ่งตามลักษณะรูปทรงของลำต้น ใบ

2.1. ไม้ยืนต้น แบ่งเป็น (1) ไม้ยืนต้นใบเลี้ยงคู่ (2) ไม้ยืนต้นใบเลี้ยงเดี่ยว

2. 2 ไม้พุ่ม แบ่งเป็น (1) ชนิดตัดแต่งบังคับทรงพุ่มได้ (2) ชนิดขอยบังคับทรงพุ่ม

2.3 ไม้กอ

2.4 ไม้คลุมดิน

3. แบ่งตามความสวยงามหรือการใช้ประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของพรรณไม้

3.1 พืชพรรณที่มีโคนต้นหรือรากสวยงาม

3.2 พืชพรรณที่มีลำต้นแปลกสวยงาม

หลักการปลูกและการดูแลรักษาพันธุ์ไม้ประดับ

1. ดิน

1.1 ดินเหนียว คือ ดินที่มีเนื้อดินละเอียดจับกันเป็นก้อนเหนียว มีช่องที่จะทำให้อากาศและน้ำผ่านไปได้น้อยมาก ดินชนิดนี้ไม่เหมาะแก่การปลูกต้นไม้ เพราะรากหาอาหารได้ยาก และทำให้เกิดโรครากเน่า ต้นไม้ไม่เจริญเติบโต ดังนั้นถ้าดินที่จะปลูกไม้ดอกไม้ประดับนั้นเป็นดินเหนียวจำเป็นจะต้องทำดินเหนียวนั้นให้ร่วนซุยเสียก่อน โดยการผสมกับทรายถมที่และอินทรีย์วัตถุ ได้แก่ พืชวัตถุหรือมูลสัตว์อย่างละเท่ากัน

1.2 ดินทราย เป็นดินที่อากาศผ่านได้สะดวก อุ่นน้ำได้น้อย ไม่พอกับความ ต้องการ ของพืช อาหารของพืชมีน้อย เมื่อปลูกไม้ดอกไม้ประดับก็จะทำให้ไม้ดอกไม้ประดับนั้นไม่เจริญเติบโต จำเป็นจะต้องปรับปรุงดินทรายนั่นให้ดีขึ้นโดยใส่ดินเหนียว และอินทรีย์วัตถุลงไป

- 1.3 ดินร่วน เป็นดินที่เหมาะสมแก่การปลูกลงในหลุม เพราะมีอินทรีย์วัตถุผสมอยู่แล้ว
2. อุณหภูมิ
3. แสงสว่าง
4. ความชุ่มชื้น
5. อากาศ
6. ปุ๋ย
7. ปราศจากศัตรูและโรค เช่น สัตว์ต่าง ๆ โรค

การปลูกลงในหลุม

1. การปลูกลงในหลุม
2. การปลูกลงในแปลง
3. การปลูกลงในกระถาง

วิธีการขยายพันธุ์ การขยายพันธุ์ไม้ คือ การทวีปริมาณจำนวนต้นพืชให้มากขึ้น โดยยังคงรักษาคุณลักษณะเดิมไว้มิให้เปลี่ยนแปลงเป็นการสืบพันธุ์ของต้นไม้

1. การขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด
 - 1.1 การเพาะลงบนกะละมัง
 - 1.2 การเพาะลงในแปลง
 - 1.3 การเพาะลงในภาชนะ
2. การขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อหรือกอ
3. การขยายพันธุ์โดยการตัดชำ
 - 3.1 ใช้กิ่งหรือลำต้นตัดชำ
 - 3.2 ใช้ใบตัดชำ
 - 3.3 ใช้รากตัดชำ
4. การขยายพันธุ์โดยการตอนกิ่ง

ประโยชน์ของไม้ดอกและไม้ประดับ

1. สร้างความสดชื่นให้แก่ผู้อาศัยในบริเวณบ้านหรือบริเวณที่พักอาศัย
2. ใช้ประดับตกแต่งอาคารสถานที่ให้เกิดความสวยงาม
3. ใช้ในงานพิธีและโอกาสต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานไหว้ครู งานศพ
4. ใช้เพิ่มสีสันให้แก่อาหารและเครื่องดื่มให้สวยงามรับประทาน เช่น สีม่วงจากดอกอัญชัน สีเขียวจากใบเตย สีเหลืองจากฟักทอง
5. ใช้เป็นยารักษาโรค เช่น ดอกบัวหลวงใช้ใบอ่อนปรุงเป็นยาบำรุงร่างกายให้สดชื่น ใบแก่ใช้แก้ไข้ บำรุงโลหิต เป็นต้น
6. ใช้เป็นของขวัญของที่ระลึก เช่น กระเช้าดอกไม้หรือแจกันดอกไม้ ช่อดอกไม้
7. สร้างอาชีพเกี่ยวกับดอกไม้ไม้ประดับ เช่น การจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ

ความสำคัญของไม้ดอกไม้ประดับ

1. สามารถทำเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม การปลูกไม้ดอกไม้ประดับสามารถทำ เป็นอาชีพของเกษตรกรได้เป็นอย่างดีสร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิตปี ละจำนวนมาก ๆ
2. ทำให้สภาพแวดล้อมเกิดความร่มรื่นสวยงาม การปลูกไม้ดอกไม้ประดับช่วยสร้างความร่มรื่นสวยงามให้แก่สถานที่ต่าง ๆ ให้น่าอยู่น่าอาศัย สร้าง ความเพลิดเพลิน
3. เป็นแหล่งวัตถุดิบทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมผลิตน้ำหอม เครื่องสำอาง อุตสาหกรรมด้านยารักษาโรค ตลอดจนอุตสาหกรรม ผลิตอาหารสัตว์ต่าง ๆ
4. ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เมื่อมีการรวมตัวกันผลิตไม้ดอกไม้ประดับจำนวนมาก ทำให้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและส่วนรวมอีกทางหนึ่งด้วย
5. ไม้ประดับสามารถส่งเป็นสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ สร้างรายได้เป็นมูลค่านับพันล้านบาทต่อปี เช่น การส่งออกกล้วยไม้ทั้งต้นและดอกไปขายยังต่างประเทศ
6. ใช้เป็นแหล่งทดลองทางวิทยาศาสตร์การเกษตร ทำให้เกิดความเจริญด้านเทคโนโลยีการเกษตรมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

วัสดุอุปกรณ์

1. เมล็ดพันธุ์
2. กิ่งพันธุ์
3. ถุงเพาะชำ
4. กระถางต้นไม้
5. ดินปลูก
6. บัวรดน้ำ
7. ช้อนปลูก
8. ดินร่วน

วิธีการ

1. ผสมดินปลูกกับดินร่วนให้เข้ากัน
2. ใช้ช้อนปลูกตักดินปลูกใส่ถุงเพาะชำ
3. หยอดเมล็ดพันธุ์ในถุงเพาะชำ/ปักกิ่งพันธุ์ในถุงเพาะชำ
4. รดน้ำเช้า-เย็น
5. เมื่อไม้ดอกไม้ประดับมีขนาดโตเท่าที่ต้องการให้ย้ายไม้ดอกไม้ประดับใส่กระถาง
6. จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลซึ้ง

ด้านศาสนาจริยธรรม

นายชุมพล ถนอมกิจ หมู่ที่ 1 ตำบลซึ้ง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

พิธีกรรมทางศาสนาและบรรยายธรรมะ

พิธีกร คือ ผู้ดำเนินรายการประกอบพิธีกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ได้ กำหนดไว้โดยทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านพิธีการ ประสาน ควบคุม และกำกับพิธีการต่าง ๆ ให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อยตามกำหนดการ

ในกรณีที่เป็นพิธีกรรมทางศาสนา จะเรียกว่า “ศาสนพิธีกร” ซึ่งหมายถึงผู้ทำหน้าที่ควบคุมและปฏิบัติศาสนพิธีให้ถูกต้องตามพิธีกรรมทางศาสนาตลอดจนประสานงาน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในพิธีนั้น ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คุณสมบัติของศาสนพิธีกร

- ๑) ความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติศาสนพิธี
- ๒) มีไหวพริบ ปฏิภาณ ตัดสินใจ และแก้ไขข้อขัดข้องได้รวดเร็วและเรียบร้อย
- ๓) มีความแม่นยำ ละเอียด รอบคอบ
- ๔) แต่งกายและปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามกาลเทศะ มีมารยาทเรียบร้อย
- ๕) สามารถประสานงาน ควบคุม กำกับพิธีการได้ดี

ลำดับของศาสนพิธี

การเตรียมการสำหรับพิธีกรรมทางศาสนา เมื่อมีการปรึกษาหารือและมีข้อตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้วในการจัดพิธีเนื่องในโอกาส ต่าง ๆ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมจะต้องมีการเตรียมการ ดังนี้

1. การเตรียมสถานที่ คำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่ งานที่จะจัดเป็นงานพิธีใด งานมงคลหรืองานอวมงคล สถานที่นั้นมีความ เหมาะสมกับการจัดพิธีหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะได้มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานที่

2. การเตรียมอุปกรณ์
3. การเตรียมบุคลากร
4. การเตรียมกำหนดการ

พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ เช่น พิธีกรรมทำบุญประจำประเพณีในเทศกาลต่างๆ เช่น ตรุษสงกรานต์ สารท เข้าพรรษา ออกพรรษา

พิธีกรรมทำบุญที่มีความเกี่ยวข้องเฉพาะตัวบุคคล เป็นหน้าที่ของคนไทยชาวพุทธทั้งหลายจะพึงกระทำบำเพ็ญเป็นสามัคคีธรรมร่วมกันตามแต่ละสถานที่ และท้องถิ่น เช่น ทำบุญอายุ บวชนาค โพนจุก แต่งงาน ขึ้น บ้านใหม่

บุญอวมงคล ในพิธีทักษิณานุประทาน อุทิศส่วนกุศลให้ท่านผู้ล่วงลับดับขันธไปแล้ว นับตั้งแต่ทำบุญอุทิศหน้าศพ ๗ วัน ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน และครบรอบปี หรือที่เรียกว่า บุญปรารภ -เหตุอวมงคล

งานบุญทั้งหมด ล้วนมีศาสนพิธี คือการกระทำตามหลักเกณฑ์ของศาสนาที่วางไว้นั้น เหมือนกันหมด ซึ่งนอกเหนือไปจากผู้เป็นเจ้าภาพ จะดำเนินการกำหนดวัน - เวลา ทำบุญนิมนต์พระ เชิญญาติมิตร หรือแขกหรือ จัดสถานที่ และการตระเตรียมสิ่งของ และเครื่องใช้ต่างๆไว้ก่อนงาน อย่างพร้อมเพรียงแล้ว

ศาสนพิธี ได้แก่ การกล่าวคำบูชาพระและอาราธนาศีลเป็นต้น จนกว่าพิธีการ จะเสร็จเรียบร้อยนั้น นับเป็นพิธีการระดับหัวใจของงานทีเดียวที่จะต้องทำให้ถูกต้อง เพื่อให้สำเร็จประโยชน์ต่างๆ ดังนี้ คือ

- ๑) ได้บุญกุศลอย่างถูกต้อง และครบถ้วนตามพิธีการที่ต้องการเจ้าภาพ
- ๒) เชื่อว่ายกย่องเชิดชูพิธีการทำบุญนี้ให้มีความเจริญรุ่งเรืองในทางที่ถูกต้องตาม ประเพณี วัฒนธรรมต่อไป
- ๓) เป็นเกียรติคุณแก่ผู้เป็นเจ้าภาพ และผู้ร่วมกุศลทั้งหลายให้เกิดเพิ่มพูนกุศลจิต ศรัทธามากยิ่งขึ้นไป